

5389

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆԻ
ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՌԱՐԱԿԱՆ
ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՌԱՐԱԿԱՆ

﴿ رسمی القبا ی لسان عثمانی ﴾

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅԻԻ Ա. ՏԱՐԻ

ԿՈՒՍՈՒՅԱՆԷ

Ընթերցում եւ գիր, ընթերցանութեան կանոններ
քե՛ն նորաշի աւակներէնուն եւ քե՛ն չափահասներուն
խիստ դիւրին կերպով ու քիչ ժամանակի մէջ

Ժ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ընդհ. Տնօրէն Պեպեքեան վարժարանի

Անդամ դիւանի Պետական հորհրդոյ եւ ուսուցիչ
Օսմանեան, Պարսկեան եւ Արաբեան լեզուաց

معارف نظارت جلیله سنک ۱۷ مارت سنه ۱۳۲۳ تاریخى ۴ — ۲۴۴۴

نومرولو رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՍԹԱՐ ԳԱՅԵՐԵՆՆԵՆ

Պապր Ալի հաստէ քիւ 52

1907

4002

494.35-8

4-29

494-35-8

4-29

ՈՒՍՄԱՆՅ ԾՐԱԳՐԻՆ ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏ. ՈՒՍՈՒՄ. ԽՈՐՀՐԴԷՆ ՎԱԽԵՐԱՏՈՒԱԾ

﴿ رسمى القباى لسان عثمانى ﴾

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԳԻ Ա. ՏԱՐԻ

ԿՈՒՍՈՒՑԱՆԷ

Ընթերցում եւ գիր, ընթերցանութեան կանոններ
քի՛ նորաւի առակներուն եւ քի՛ չափահասներուն
խիստ դիւրին կերպով ու քիչ ժամանակի մէջ

Ժ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ

✓ ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ընդհ. Տնօրէն Պերպերեան վարժարանի

Անդամ դիւանի Պետական խորհրդոյ եւ ուսուցիչ
Օսմանեան, Պարսկեան եւ Արաբեան լեզուաց

معارف نظارت جايله سنك ۱۷ مارت سنه ۱۳۳۳ تاريخى ۴ — ۲۴۴۴

نومرولو رخصتنامه سيلاه طبع اولمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՍՊԱՐ ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ

Պապը Ալի հաւսէ քիւ 52

1907

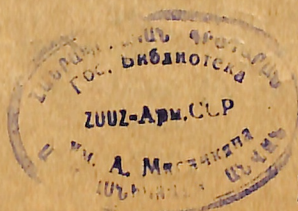
ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԻ

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

Մեծ գոհութեամբ կը յայտարարեմ թէ քերականիս վերջի տպագրութիւնն ալ սուղ ժամանակի մէջ սպառեցաւ: Այս անգամնոր տպագրութիւնն աւելի կատարեալ ու բարեփոխեալ, պատրաստ է գեաւորի տղայոց ուսուցանելու, դպիւն ժամանակի մէջ և մանկավարժական դրութեամբ, Օսմաներէն քաղցրաբարբառ ու կարեւորագոյն լեզուի ընթերցումն ու գիրը:

Մանկանց ընթերցանութիւն սորվեցնել կարծուածին չափ դիւրին չէ: Ընթերցանութեան առաջին գրծուարութիւնները բառնալ աշակերտաց բնական եռանդն և ուրախութիւնը բազմապատկել ու զանոնք աշխատելու մէջ յարատեւ ընել է: Առ այս մատուցուած ծառայութիւններն ամէնէն օգտակար ու գնահատման արժանի կրնան համարուիլ:

Ինչպէս հմուտ և փորձառու անձնաւորութեանց ծանօթ է, մանուկը լեզուի մը ընթերցանութեան դիւրաւ և քիչ ժամանակի մէջ վարժեցնելու համար, ուսուցչին հմտութեան և ձեռք առած ուսուցման եղանակին հետ ի միասին գործերու, նա մանաւանդ «Քերականի» խիստ դիւրուսոյց մէթոդով ու մանկավարժական օրինաց համաձայն պատրաստուած ըլլալը ամենակարեւոր է: Յոռի եղանակով և անմարտելի կերպով պատրաստուած դասագրքերը, թէ՛ աշակերտները եւ թէ՛

85038-ԱԶ

178-92

ոչ ունեցիչները դժուարութեանց կ'ենթարկեն: Իսկ կա-
րելի եղածին չափի դիւրութեամբ և աշակերտաց մտային
կարողութեան համաձայն պատրաստուած գրքերը, ոչ
միայն ուսուցիչներուն աշխատութիւնը կը դիւրացնեն,
այլ նորավարժից ճիգն ու ջանքը կը բազմապատկեն:
Սոյն բարի նպատակաւ քերականիս նոր տպագրութիւնը
հրատարակելու և միշտ դէպ ի հասարեայը դիմելու
առիթը ունենալուս համար ինքզինքս բարեբախտ կը
նկատեմ:

Ինչպէս ուսմանց ծրագրին մէջ ալ ըսուած է, ըն-
թերցման հետ ի միասին աշակերտը միանգամայն պէտք
է գրելու վարժեցնել. ճիշդ այս նպատակին համար ա-
մէն տպագիր դասէ վերջ նոյնին ձեռագիրն ալ դրած
եմ, որուն օգտակարութիւնը խնդրոյ տակ չէ:

Սոյն քերականը «Առաջնորդ ընթերցանութեան և
թարգմանութեան» «رهنمای قرائت و ترجمه» անուն դա-
սագրքիս առաջին մասը կրնայ նկատուիլ:

Յուսով եմ որ սոյն նոր տպագրութիւնն ևս Յարգ.
պաշտօնակիցներուս ալ աւելի հաւանութեան պիտի
արժանանայ, ինչպէս արժանացան քսանէ աւելի աշխա-
տատիրութիւններս:

26 Ապրիլ 1907

Կ. Պոլիս-Մազրիզիւզ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՆՈՐ ԲԵՐԱԿԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Ե. Պետրոս

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԱՌԵՐՆ ԻՐԵՆՅ ՆԶՈՒՄՈՎ ՄԷԿՏԵՂ

ա, զ	sus	ض	է. ի. իւ	ա,	էլիֆ	ا	و
թ, ա	pp	ط		պ	պէ	ب	و
զ	qr	ظ		փ	փ.	پ	و
ա, ի, ը, ու, է.	ա' յ' ճ'	ع		դ	դէ	ت	و
ղ, կ	ղայն կայն	غ		ս	սէ	ث	و
ֆ	ֆէ	ف		ճ	ճիւմ	ج	و
դ	զաֆ	ق		չ	չիւմ	چ	و
ք	քէֆ, քաֆ	ك		հ	հա	ح	و
կ	կեաֆ	گ		խ	խը	خ	و
ն	նեաֆ	ن		տ	տալ	د	و
լ	լեամ	ل		զ	զալ	ذ	و
մ	միւմ	م		ր	րէ	ر	و
ն	նուն	ن		զ	զէ	ز	و
վ	վալ	و		ժ	ժէ	ژ	و
հ	հե	ه		ս	սիւն	س	و
ե	եէ	ی		շ	շիւն շըն	ش	و
լա	լեամ էլիֆ	لا		ս	սաւս	ص	و

ا ب پ ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ص
ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه و ی

ا	ح	ب	ف	هـ	د
خ	ث	ك	ی	ذ	ص
ت	ن	ش	ر	ضی	چ
ی	ت	ز	ط (ظ)	س	گی
س	ژ	ج	ع (غ)	ل	لا
و	ق	ش	ك	ن	

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

ا	ع	ب	ف	هـ	د
خ	ت	ك	ی	ذ	ص
ت	ن	ش	ر	ضه	ج
ی	ت	ز	ط (ظ)	س	ك
س	ز	ج	ع (غ)	ل	و
و	ق	ش	ك	ن	

ԿԱՆՈՆ. — Սա. լեզուի գրերն հնչման տեսակէտով երկուքի կը բաժնուին, թանձր գրեր հուրուֆի սագիյլի, թեթեւ գրեր հուրուֆի հաֆիյի: Թանձր գրերն ասոնք են (ق غ ع ط ظ ض ص خ ح). Իսկ մնացած գրերը թեթեւներն են:

د	س	ل	ف	ج
ع	ص	ط	ق	ح

Հետեւեալ գրերուն (իւսթիւններ) տալով պէտք է կարդալ:

چ	ژ	ع	پ	و	ك	ب
هـ	ذ	د	م	ث	ز	ظ
ا	ی	خ	ض	ل	ع	ص
ف	ق	ر	ژ	ح	س	ش

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

ج	ز	ع	پ	و	ك	ب
هـ	ذ	د	م	ث	ز	ظ
ا	ی	خ	صه	ل	ع	ص
ف	ق	ر	ز	ح	س	ش

ԿԱՆՈՆ. — Սա (ع) նշանին անունն է (իւսթիւն) կամ (ֆէթհա), որ բաղաձայնէ մը վերջը (է, ա) ձայնաւորներուն ձայնը կը հանէ: Եթէ թեթեւ գրերէն միոյն վրայ գրուի (է), իսկ եթէ թանձր գրերէն միոյն վրայ գրուի (ա) կը կարդացուի:

ՉՈՐՐՈՐԴ ԴՍՍ

د س ل ف ج
ع ص ط ق ح

Հետեւեալ գրերուն (էսրէներ) տալով պէտք է կարգաւ:

ج ز ع پ و ك ب
ه ذ د م ث ز ظ
ا ي خ ض ل غ س
ف ق ر ت ح س ش

Ձեռագրի վարժու թեան համար ընդօրինակ՝ ու կարդալ:

ج ز ع پ و ك ب
ه ذ د م ث ز ظ
ا ي خ ض ل غ س
ف ق ر ت ح س ش

ԿԱՆՈՆ. Սա () նշանին անունն է (էսրէ) կամ (քէս) որ բաղաձայնէ մը վերջը (ի, ր) ձայնաւորաց ձայնը կը հանէ: Եթէ թեթեւ գրերէն միոյն տակը գրուի (ի), իսկ եթէ թանձր գրերէն միոյն տակը (ը) կը կարդացուի:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԴՍՍ

د س ل ف
ع ص ط ق ح

Հետեւեալ գրերուն էօթրիւներ տալով պէտք է կարդալ:

ج ز ع پ و ك ب
ه ذ د م ث ز ت
ا ي خ ض ت ل ص
ف ق ر غ ح س ش

Ձեռագրի վարժ. թեան համար ընդօրինակ՝ ու կարդալ:

ج ز ع پ و ك ب
ه ذ د م ث ز ت
ا ي خ ض ت ل ص
ف ق ر غ ح س ش

ԿԱՆՈՆ. — Սա () նշանին անունն է (էօթրիւ կամ (զամէ) որ բաղաձայնէ մը վերջը (իւ, էօ, ու) երկբարբառներուն և (օ) ձայնաւորին ձայնը կը հանէ: Եթէ թեթեւ գրերէն միոյն վրայ գրուի (իւ, էօ), իսկ եթէ թանձր գրերէն մի ու վրայ գրուի (օ, ու) կը կարդացուի:

ՎԵՅԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

ԵՐԿՈՒ ԳՐՈՎ ՄԻԱՎԱՆԿ ԲԱՌԵՐ

ال (էլ) ձեւին վրայ

ات، ار، از، اس، اب، اخ،
اك، ال، ان، او، اه، اى،
در، دك، دل، دم، زر، رس.

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

ات. ار. از. اس. اب. اخ.
اك. ال. ان. او. اه. اى.
در. دك. دل. دم. زر. رس.

ԿԱՆՈՆ. — (ال) բառին մէջ (ا) ը որ հարէքէ (ձայնանիշ) ունի կը կոչուի (միւթէհարրիք), իսկ (ل) ը որ (ا) ի ձայնանիշովը կը կարդացուի կը կոչուի (սաքին):

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

اب آب، اش آش، از آز، ات آت، ال آل،
آد، آج، او آو، ار آر، ای آى.

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

اب آب، اش آش، از آز، ات آت، ال آل،
آد، آج، او آو، ار آر، ای آى.

ԿԱՆՈՆ. — Այս (آ) նշանը երկար (մէտա) կը կոչուի, որ էլիֆին վրայ միայն կը դրուի և անոր ձայնը թանձր (իւթիւն) ի այսինքն (ա) ի կը փոխէ կամ կ'երկարէ (آ):

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

ՁԵՅՆԱԻՈՐ ՏԱՌԵՐ (حروف املا) ՀՈՒՐՈՒՖԻ ԻՄԼԱ)

(۱) ձայնաւորով երկու եւ երեք գրով միավանկ բառերու վրայ վարժութիւն:

دا ذا را زա ژا وا — داد دار داشن

داغ داف دال دام دان ذات ذال

راز راف راه زاد زار وار دال

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել և կարդալ

دا ذا را زا ژا وا — داد دار داسه

داغ داف دال دام داه ذات ذال

راز راف راه زاد زار وار دال

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

(Վ) Ձայնաւորով երկու եւ երեք դրով յիսուանի բա-
ռերու վրայ վարժութիւն.

ձ (զու) եւ ձ (տիւ) ձեւերուն վրայ

ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ
 ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ
 ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ
 ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել եւ կարդալ

ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ
 ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ
 ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ
 ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ ձ

ԿԱՆՈՆ. — Բաղաձայնէ մը վերջ եկող (օ ւ օ ւ օ) գրերն
 ձայնանշին տեսակը կը ցուցնեն. այսպէս՝ (օ) ը թանձր
 իւթիւնը, (ւ) ը փթիւրիւն, (օ) ն կտրէն եւ (օ) ն
 թեթեւ իւթիւնը ցոյց կուտան:

ձ ի տեղ (օ) su, ձ ի տեղ (ւ) sh
 ձ ի տեղ (օ) sh, ձ ի տեղ (օ) sh

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

(Կ) ձայնաւորով երկագիր, եռագիր եւ քառագիր
 երկվանկերու վրայ վարժութիւն:

Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ
 Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ
 Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ
 Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել եւ կարդալ

Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ
 Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ
 Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ
 Կ Կ Կ Կ Կ Կ Կ

Վերջը մեջտեղը սկիզբը առանձին Վերջը մեջտեղը սկիզբը առանձին

ش	ش	ش	ش	ش	ش	ش	ش
ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
ض	ض	ض	ض	ض	ض	ض	ض
ط	ط	ط	ط	ط	ط	ط	ط
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
غ	غ	غ	غ	غ	غ	غ	غ
ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف
ق	ق	ق	ق	ق	ق	ق	ق
ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
م	م	م	م	م	م	م	م
ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
و	و	و	و	و	و	و	و
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی

Ամեն կողմէ կցուած գրեր

بب پپ تت ثث جج چچ حح
 خخ سس شش صص ضض طط
 ظظ عع غغ فف قق كك لل مم
 نن هه یی

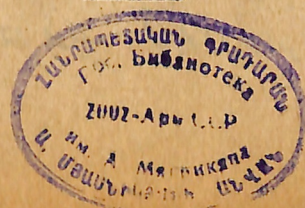
Ամեն կողմէ կցուած ձեռագրեր

بب پپ تت ثث جج چچ حح
 خخ سس شش صص ضض طط
 ظظ عع غغ فف قق كك لل مم
 نن هه یی

ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

(Ե) ձայնաւորին հետ կցուած գրեր

بو پو تو ثو جو چو خو
 سو شو سو سو طو ظو غو
 هو قو کو لو مو نو هو یو

نار باق • بوکونه ځا رار • صاغ قال ياشام • مال آل

ՏԱՍՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Յոճակ (Պուտակ) ձեւին վրայ

بوداق قوراق قوشاق فولاق يوماق
بوداق بوناق دوداق صولاق طوزاق

اوراق (որակ) ձեւին վրայ

اوراق يوماق چوماق صولاق قوناق
چوراب دولاب صوغان چوبان چولاق

دودوك (տիւտիւք) ձեւին վրայ

دودوك سولوك كوتوك توتون چوروك

Նախադասութեանց վարժութիւն

چوبان دودوك چال • بو آي صوغان چوق وار •
چوق چوراب صات • آز مال آل • بوکون

سولوك يوق • توتون وار • سوزه قولاق آص • يوماق
آل • بوکون هوا قوراق در • قولاق چوق يارار •
شو قوناق بوبوك در • بو آغاچمه چوق بوداق وار •

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

يومانه دودوك چال • بو آي صوغانه چوق وار •
چوق چوراب صات • آز مال آل • بوکونه
سولوك يوق • توتونه وار • سوزه قولاق آص • يوماق
آل • بوکونه هوا قوراق در • قولاق چوق يارار •
شو قوناق بوبوك در • بو آغاچمه چوق بوداق وار •

ՏԱՍՆ ԵՒ ՎԵՅՅԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

(•) ձայնաւորին հետ կցուած գրեր

به په ځه ځه ځه ځه ځه ځه
سه شه صه ضه طه ظه عه غه
فه قه كه له مه نه هه يه

ابه (هه) ձեւին վրայ բառեր և խօսքերու վարժութիւն

ابه اشه بيه بيه تيه پيه پلته پلته پنجه تشنه
جهه چشه لکه هله سله مله پرده

(گدی) (Գէտի) ձեւին վրայ բառեր և խօսքերու վարժութիւններ

اتی اکی الی ایی بشی بلی بنی تهی جلی
سسی سقی سنی صبی فسی فچی فکی
آل آل ده بوکون کوزل بریمک یاپهلم اکی بللیسنز
یاپق قولای در . الی اوزون وتهی اولاملی . شو
چشمه ده کی صوایی در . اون چور ابدن بشی قالدی .
بنی کورمک بوکون زوردر . سسی کوزل اولان
آدم چوق مقبول در . دون سنی چارسوده کوردم .
صبی کوچوک چوجوق دیمکدر . بابام فسی چوق
ای صاقلار . کچی بزه سوت وبرر .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել և կարդալ

اتی آل ده بوکونه کوزل بریمک یاپهلم . اکی بللیسنز
یاپق قولای در . الی اوزونه د نهی اولاملی . شو
چشمه ده کی صوایی در . اون چور ابدن بشی قالدی .
بنی کورمک بوکونه زوردر . سسی کوزل اولان
آدم چوق مقبولدر . دون سنی چارسوده کوردم .

آل ابه . شو تپه در . پیه آدمه مال صات . شو
آق لکهدر . بو داغده چوق تپه وار . مال اله آل
چابوق چابوق کوپه آت . هله شو چشمه یه باق چوق صو
آقار . اوزون پرده لکهدر . تکه بر آز مله نه اولور ؟
تکه شو تپه ده اوطور مش . هله بر باق نه کوزل !

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

آل ابه . شونیدر . پیه آدمه مال صات . شو
آق لکهدر . بو داغده چوق تپه وار . مال اله آل
چابوق چابوق کوپه آت . هله شو چشمه یه باق چوق صو
آقار . اوزونه پرده لکهدر . تکه بر آز مله نه اولور ؟
تکه شو تپه ده اوطور مش . هله بر باق نه کوزل !

ՏՄՍՆ ԵՒ ԵԾԹՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

(Կ) Ձայնաւորին հետ կցուած գրեր

بی پی تی ثی جی چی حی خی سی
شی صی ضی طی ظی عی غی فی قی
کی لی می نی هی یی

چوق ياشا . بويل قيسه سرد در . فيل چوق ميل
 كسر . ديسه آق در . قوسه ميو ميو ياپار . سيم
 كوموسه ديمكدر . فيل چوق بوبوك بر ميو اندر .

Բառեր և վարժութեան համար խօսքեր

ՏԱՍՆ ԵՒ ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

بگا آکما شگا سکا بونک شونک اوقورسک
 دگز اک اگر دگر هگبه دگل بگک دگنک
 بگا باق چوجوق يازک کوزل دکادر . شو واپور
 اوج ميل دگر کسدي . شوگا بر کتاب ويرک .
 بوگا بريازي طاقی آليکر سن کيمسک اسمک
 نه در ؟ نه اوقورسک ؟ بونک يازيسي آلتی دگر .
 شو اختيارک دگنگی چوق اوزوندر . اک بوبوک دگر
 هانکسي در ؟ بو آتک اگری وهگبهسي چوق يکي در .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

بگا باق چوجوق بوبازک کوزل دکادر . شو واپور
 اوج ميل دگر کسدي . شوگا بر کتاب ويرک .
 بوگا بريازي طاقی آليکزي . سن کيمسک . اسمک

صبي كويچوك چومچوق ديمكدر . بابام فسي چوق
 ابی صافور . يکي بزه سوت وبرر .

ՏԱՍՆ ԵՒ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Պատեր և վարժութեան համար խօսքեր

ՏԱՍՆ ԵՒ ՎԱՐՇԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ խօսքեր

فيل بيل پير ييش جوجيو چينغ چيل
 چين ديز ديش ديك ديل دين قيش
 قيل ميل سيم ييل صينغ قير قيز
 چوجوق اوقومق بيل . شو قيز تربيه لي در . بابا
 چوق ياشا . بويل قيش سرد در . فيل چوق ميل
 كسر . ديش آق در . قوش جيموچيو ياپار . سيم
 كوموش ديمكدر . فيل چوق بوبوك بر حيوان در .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել ու կարդալ

فيل بيل پير ييش ميو ميو چينغ چيل
 چين ديز ديسه ديك ديل دين قيسه
 قيل ميل سيم ييل صينغ قير قيز
 چومچوق اوقومق بيل . شو قيز تربيه لي در . بابا

یازار، بوندن بشقه پک جوق ده اوقور . قامش
قلم ايله یازیلان یازی چوق کوزل اولور .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել և կարդալ

سنگ قاج قامشك وار ؟ عالم . كاتب اولانه نه ياپار ؟
سنگ قاج كتاب لازم ؟ بالى دكزده بولنور . عالم
اولمق ايسته ين انسانه بو عالمده چوق چالشملى ؛ چوق
چالشمايان انسانه جاهل قالير . بو چيچكك صاحبي
كيمدر ؟ كاتب اولانه آدم هر كونه يك چوق يازى
يازار . بوندره بشقه يك چوق ده اوقور . قامسه
قلم ايله يازيلان يازى چوق كوزل اولور .

ԿԱՆՈՆ . — Բառին վրայ դրուած այս
(*) նշանին ճէզմ կ'ըսեն , որ մէկ ճայնանիչով երկու
կամ աւելի գրեր կը կապէ և կը դրուի վերջի գրին
վրայ , Մէկ խօսքով ճէզմը բառի մը վանկերը կը գատէ :

ԲՍԱՆ ԵՒ ՄԷԿԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

چپان جوان لسان نهان نشان فدان جهان

نور ؟ نه اوقور-ك ؟ بونك يازيسى آلتى دكر .
مو اضتيار ك دكنكى چوق اوزوندر . اك بوبوك دكر
هانگيسى در . بو آنك اكرى رهكبه سى چوق بكمى در .

Կանոն . — զիրը երբեմն (ն) ի պէս կը կարդաց-
ուի . ինչ . ԲԿ (պանա) . երբեմն ալ (յ) ի պէս կը կարդաց-
ուի . ինչ . ԴԿ (տէյէք) . ԴԿԿ (տէյէք) . ԴԿԿԿ (տէյէք) :

ԲՍԱՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Բառեր և վարժութեան համար խօսքեր

بشقه هگبه بالى انسان عالم جاهل جامع
کاتب صاحب چيچك طرناق قامش قايق
سنگ قاج قامشك وار ؟ عالم . كاتب اولان نه ياپار ؟
سنگ قاج كتاب لازم ؟ بالى دكزده بولنور . عالم
اولمق ايسته ين انسان بو عالمده چوق چالشملى ؛ چوق
چالشمايان انسان جاهل قالير . بو چيچكك صاحبي
كيمدر ؟ كاتب اولان آدم هر كون پک چوق يازى

زیان ترقیم تعلیم تبلیغ تسلیم تخصیص
تکمیل تحقیق تبریک تشریف

Վարժութեան համար խօսքեր

ترقیم یازمق دیگدر . تعلیم اوکرتک دیمک در .
اویمزی تشریف ایدیگز . اسمکزی تبریک ایدرم .
لسان ترکی بی پک سورم . بیوک چین انسانه زیان .
ایشته سزه برنشان . شوفدان آز زمانده چوق بوودی .
درسلیمی تکمیل یازدم ، آرتق یازده جق بر درسم یوقدر .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել,
կարդալ եւ բացատրել:

ترقیم یازمق دیگدر . تعلیم اوکرتک دیمک در .
اویمزی تشریف ایدیگز . اسمکزی تبریک ایدرم .
لسان ترکی بی پک سورم . بیوک چین انسانه زیان .
ایشته سزه برنشان . شوفدان آز زمانده چوق بوودی .
درسلیمی تکمیل یازدم ، آرتق یازده جق بر درسم یوقدر .

ԳՍԱՆ ԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Բառեր եւ վարժութեան համար խօսքեր

فرمان عفران عثمان نقصان لزوم بلبل سنبل
برپا . نقصان ایسته مم . بان بابر امنه اون کون قالدی .
بلبل نه کوزل سناک وار ؟ سنبل کوزل بر چیچکدر .
لسان عثمانیک لزومی هر کسجه معلوم در . بونک ایچون
هرچو جوق عثمانیجه در سی ایی اوگر غمگ چالشملیدر .
بلبل اک کوزل اوتن بر قوش در . سنبل چیچکی کورمش
میدسک ؟ بوکتابدن اوج یابراق نقصاندر .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել, կարդալ
եւ բացատրել:

برپا . نقصان ایسته مم . فرمان بابر امنه اون کون قالدی .
بلبل نه کوزل سناک وار ؟ سنبل کوزل بر چیچکدر .
لسان عثمانیک لزومی هر کسجه معلوم در . بونک ایچون
هرچو جوق عثمانیجه در سی ایی اوکرتک چالشملیدر .
بلبل اک کوزل اوتن بر قوش در . سنبل چیچکی کورمش
میدسک ؟ بوکتابدن اوج بابر امنه نقصاندر .

ده چوق تکلم ایتلی . دونگی کوندرمه اولدیفکند
 کتاب ایچونه تشکریمی یانه ایدرم . بو کونه حالکزدده
 بر تبدل کورییورم . نه تفکر ایدیورسکند . دونه تشریفکند
 تشرف ایتمه ایدک . شو ایشده همت واردر

40. 41. — 42. (Հիտաէթ) բառին վրայի այս (նշանը) թէ՛ չափյալ կամ չէտտէ (կրկնակ) կը կոչուի:
 Այս նշանը եթէ բառի մը ոը եւէ գրին վրայ տես-
 նէք, այն գիրը պէտք է երկու անգամ կարդաք:
 (Թէ՛ չափյալ) ընդհանրապէս արաբերէն եւ խիստ քիչ
 անգամ պարսկերէն բառերու յատուկ է:

ԳՍԱՆԸՉՈՐՍԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Բառեր և վարժութեան համար խօսքեր

طاغ طار اوطة طمله طوغرو طولاني
 طالعہ طمر طالعج طانسز طقوز طقسان
 اک یوکسک طاغ هانکيسی در ؟ اویمزده طقوز اوطة
 واردر . نیچون طوغرو مکتهبه کیمیورسک ؟ طالعج
 دگژده قاج دقیقه طوره بیلیر ؟ باغچه من طار اولدیفندن
 آغاجلر آزدر . بو اوطة چوق بویوکدر . طمله طمله کول

ԳՍԱՆ ԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

ձեւին վրայ բառեր և վարժութեան համար խօսքեր

شَدَّتْ عِلَّتْ حَدَّتْ قَلَّتْ ذَمَّتْ هَمَّتْ

تبدل քեպէսիւլ ձեւին վրայ

تردد تشكر تكلم تفكر تشرف تبدل
 بوسنه قيش چوق شدتلى دگلد . تركه كوزل تكلم
 ايتك ايچون هم ابي تكلم ايدنلری چوق ديكلملى ، هم
 ده چوق تكلم ايتلى . دونگی کوندرمش اولدیفکز
 کتاب ایچون تشکریمی بیان ایدرم . بو کون حالکزدده
 بر تبدل کورییورم ، نه تفکر ایدیورسکز ؟ دون تشریفکزله
 تشرف ایتش ایدک . شو ایشده همت واردر .

Ձեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել, կարդալ եւ բացատրել

بوسنه قيسه چوق شرتلى دكلدر . تركه كوزل تكلم
 ايتك ايچون هم ابي تكلم ايدنلری چوق ديكلملى ، هم

اولور ، آقار کیدر سیل اولور . بو قاوون چوق طاسیز
چیقدی . شو او طه چوق طاردرد . شواختیار طقسان
یاشنده در . بو کون دگر چوق طالفه لی در . سزدن
کوردیکم ییلاکدن طولای منتدارم .

ایکنجی قسم - ایکنجی قسم

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍ

❖ اوقوق ❖

سایه شاهانه ده ایشته بوکون الفبامزک برنجی
قسمنی بیتیروب عباره اوقومغه باشلادق . موتلو بزلره ،
موتلو آنامزه ، بابامزه . اوقومق ، یازمق پک ای شی در .
کدک سوگیلی آرقه داشلرم ! هیمزده چالیشه لم ، کرک
خواجه لریمزی . کرک بیوکلریمزی ممنون ایده لم .

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԷԼ ԿԱՐԴԱԼ
ԵՒ ԲԱԳՄԱՐԵԼ

اوقوم

سایه شاهانه ده ایته بوکونه الفبامزک برنجی
قسمنی بیتیروب عباره اوقومغه باشلادق . موتلو بزلره ،
موتلو آنامزه . بابامزه . اوقومق ، یازمق پک ای شی در .
کدک سوگیلی آرقه داشلرم ! هیمزده چالیشه لم ، کرک
خواجه لریمزی . کرک بیوکلریمزی ممنون ایده لم .

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԷԼ ԿԱՐԴԱԼ
ԵՒ ԲԱԳՄԱՐԵԼ

اک بوکدک طاغ هانکجه سی در ؟ اوبمزه طقوز . او طه
داردر . یخیره طوغرد مکته کیتیمورسک ؟ طالنج
دکزه قاج دقبقه طوره یلیر ؟ باغچیه من طار اولدیفنمه
آخامبلر آزدرد . بو او طه هوق بوبوک در . طمد طمد کول
اولور ، آقار کیدر سیل اولور . بو قادوره هوق طاسیز
هیمزده . شو او طه هوق طاردرد . شو اختیار طقسان
یاشنده در . بوکونه دکن هوق طالفه لی در . سزدن
کوردیکم ییلاکده طولای منتدارم

ԿԱՆՈՆ. — (ط) գիրքերբեմն թուրքերէնրառերու մէջ
(տ) ի պէս կը կարդացուի . ինչպէս տար ի փոխանակ
ի (տար) ի ար

فائده لری وارد. بار کیر، اشك بزى و بزىم يوكلريمزى
 آرقه لرنده طاشيرلر. بعضيلرى بزه ات، سوت، بوك
 ويرلر. بعضيلرى بزىم ايچون مضر تلى اولاده ميوانلرى
 اولدورلر. كوپك ده صداقتيله اولريمزى محافظه ايدر. ميوانانده
 آرسلا، قيون، قورد، كدى چيگك ات يرلر. او كوز،
 اينك، قوبونه، كچى، قوزى اوت و آغاج فدانلرى يرلر.

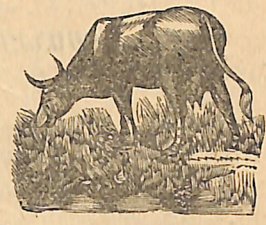
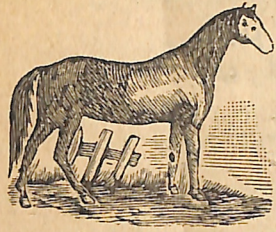
ԵՐԵՍՈՒՆԸ ՄԷԿԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

آرسلان

آرسلان حيوانلر اڭ قوتلىسى در. بو مخلوق پاك
 جسور اولدينى گي باشى دخی هيبتلى و كنديسى
 غايت قوتلى در اڭ بيوك آرسلانلر آفريقا قطعه سنك
 ايچلرنده طاغلو و ايزسز چوللرده بولنور. آرسلان
 آسيا قطعه سنده دخی بولنور، لکن بوراده كي آرسلانلر
 آفريقاده كيلر قدر بيوك و قوتلى دكلدر. آرسلان

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

حيوانات

حيوانلرى سوله لم. چونكه آنلر ك بزه پك چوق فائده لرى
 وارد. بار کير، اشك بزى و بزىم يوكلريمزى آرقه لرنده
 طاشيرلر. بعضيلرى بزه ات، سوت، يوڭ و يرلر
 بعضيلرى بزىم ايچون مضر تلى اولان حيوانلرى اولدو.
 ررلر. كوپك ده صداقتيله اولريمزى محافظه ايدر. حيوا.
 نادن آرسلان، قيلاز، قورد، كدى چيگك ات يرلر. او كوز،
 اينك، قيون، كچى، قوزو اوت و آغاج فدانلرى يرلر.

Հեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել, կարգալ
 եւ բացատրել

ميوانات

ميوانلرى سوله لم، چونكه آنلر ك بزه پك چوق

بر حیواندر، اوستی چاقل طاشی کبی سرد قبوقلرایله
اورتولو اولدیفی ایچون قورشون ایشله من. قره ده و دکرده
یاشایه بیلیر بو حیوانک یومورطه سی یوسروق قدر بیوک
اولوب یومورطه دن چیقان حیوانلرک اکیو کیدر. تمساح
صوده قویروغنی کورک کبی استعمال ایدرک پاک چابوق
یوزر. بو حیوان نهرلر و ایرمقلر ایچنده یاشار و بالی ایل
کچینیر.

Հեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել, կարգա-
կապատրել

تمساح

تمساح درت پنجه لی، اوزونه آغزلی و سیوری دیشلی بر
میاندر. اوستی چاقل طاشی کبی سرد قبوقلر ایل اورتولو
اولدیفی ایچون قورشون ایشله من. قره ده و دکرده یاشایه بیلیر.
بو حیوانک یومورطه سی یوسروق قدر بیوک اولوب یومورطه ده
چیقانه حیوانلرک اکیو کیدر. تمساح صوده قویروغنی
کورک کبی استعمال ایدرک پاک چابوق یوزر. بو حیوان
نهرلر و ایرمقلر ایچنده یاشار و بالی ایل کچینیر.

کوندوزلری نادر اوله رق طیشاری یه چیقار. یالکیز کونش
باتدیفی زمان آو بولمق ایچون اوتده بریده طولاشیر.

Հեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել, կարգա-
կապատրել

آرمه

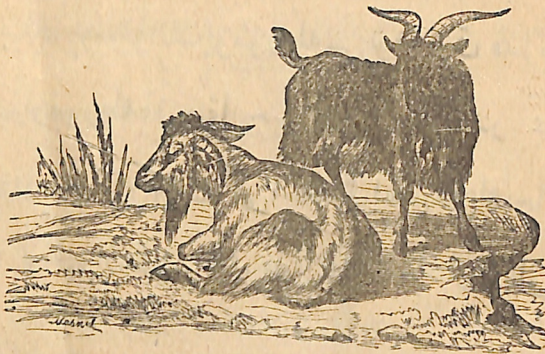
آرمه حیوانلرک اکیو قوتلیسی در. بو حیوانک
میسور اولدیفی کبی باقشی دخی هیبتی دکنر سی غایت
قوتلی در. اکیو بیوک آرمه لدر آفریقا قطعه سنک ایچلر
طاغله و اینس جولدرد بولنور. آرمه آسیا قطعه سنره
دخی بولنور. لکن بوراده کی آرمه لدر آفریقاد کیدر قدر
بیوک دقوتلی دکلر. آرمه کوندوزلری نادر اوله رق طیشاری
چیقار. یالکیز کونش باتدیفی زمان آو بولمق ایچون
اوتده بریده طولاشیر.

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

تمساح درت پنجه لی، اوزون آغزلی و سیوری دیشلی

کچی

شوطاغك تپه سنده اوتلاناں بنم مینی مینی کچیدر:
هرکس بونک سودنی چوق سور. کچینک سودندن
اعلا پینیر یاپیلیر. توپلرینه قیل دیرار. اک کوزل کچیلر
«نقره» دن چیقار. بوجنس کچیلرک توپلرینه «تفتیک»
دینیر. بو توپلر اوزونجه ایپک کبی پارلاق وپاموق کبی
یومشاق اولور. کچینک ارککنه تکه دیرلر.

Հետազոտի վարժուիթեան համար ընդօրինակել, կարգաւ
եւ բաշատրել

کچی

شوطاغك تپه سنده اوتلاناں بنم مینی مینی کچیدر.

هرکس آنک سودنی چوق سور. کچینک سودنده اعلا
پینیر. یاپیلیر. توپلرینه قیل دیرلر. اک کوزل کچیلر «نقره» دن
چیقار. بوجنس کچیلرک توپلرینه «تفتیک» دینیر. بو توپلر
اوزونجه ایپک کبی پارلاق وپاموق کبی یومشاق اولور.
کچینک ارککنه تکه دیرلر.

ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՐԵՐԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

قرلانفج قوشی

قوشلر ایچنده ایلاک بهارک کلدیکنی بزه ییلدیرن
قرلانفج قوشی در. بوقوش قیش کچدیکی کبی اسکی
یوواسنه دونرکلیر. قوشلر ایچنده یوواسنی اک زیاده
صنعتکارانه یاپان برقوش وار ایسه اوده قزلانفج
قوشی. یوواسنی اکثریا اولره یاقین اولان یرلرده
یاپار. قزلانفجلر یووالرینی طیش-اریدن طوپلایوب

آغا جک دالده ایستہ بر قوسہ بوداسکی
 بو بودا یا براقلرل آراسده صافلی در . بودا
 جور جو بایلہ یا بلمد . فوسلر بودالریجی
 کستلری یا بارلر . بودانک ایجنہ بان نہ کوردیگی
 سولہ بکا درن بمورط کوریورم . بقہ بر فوسده
 بیرجک آراسه ایچون کیتسمہ . لکسہ اوده شمعی دور
 کلیر . آی بان ایستہ بوداسنہ کلمہ بمورط لرل
 اوزر زده اوطوریور . بقینده یا دور لرینی عبقارہ عفر
 بر قاج کورہ صکرہ کلوب یا دور لره با قلم

کتیر دکلری اوتلری کندیلرندن چیقان بر صو ایله بری
 برینه یا پاشدیروب بنا ایدرلر .

Հեռագրի վարժութեան համար ընդօրինակել, կարդալ
 եւ բացատրել

قرلا نفع قوشی

قوشلر ایچنده ابلک بهارک کلدیگی بزه ییلر بره
 قرلا نفع قوشی در . بر قوسه قیسه کجریکی کبی اسکی بوداسنہ
 دور کلیر . قوشلر ایچنده بوداسنی ان زیاده صنعتکارانه یا یانه
 بر قوسه داراسه اوده قرلا نفع قوشی در . بوداسنی اکثر یا اولره
 باقی اولانه برارده یا یانه قرلا نفعلر بودالریجی طیشار بره
 طویله یوب کتیر دکلری اوتلری کندیلرندن چیقانه بر صو ایله بری
 برینه یا پاشدیروب بنا ایدرلر .

جط	جظ	جع	جغ	جف	جوه
جك	جك	جك	جل	جهم	جده
جن	جا	جه	جی	جو	جام
جام	جوسه	جوری	جاری	جایی	جایه
جافت	باجه	دافل	اجل	آجی	سب
سب	صب	ضت	طب	ظت	سج
سغ	مغ	ضغ	طغ	ظغ	سر
سند	سر	سز	صد	صد	صد
ضد	ضد	ضد	طد	ظد	طد

س	سه	ص	ش	ص	ص
طس	طسه	طص	طش	طط	طط
سغ	ضغ	صه	صل	ضم	طم
سی	صی	طی	ساج	صاج	صوج
سوک	سز	سس	سش	سش	سش
طاغ	طاسه	طوس	طاصب	طاشی	طاشی
ساده	صاده	باطل	ضرب	سرسم	سرسم
سرم	صدفی	طوطی	عب	غب	فت
ت	عج	غج	فج	فج	عد

درس

۳۲

اب آب آج اف از اس
 اسم اسع اص ال ام اک
 ای دب دج در دف دم
 دو دار زاده ذات وار راس
 رون ذوق دول روی روم اول
 اوه دوه وارد ورود اوسه
 اوزانه آدم ادراک اوزیم
 اوراق دودوک اوراق دراز

ادب

درس

۳۳

با بو بر بی تا تو
 تر باب بوب باج تار تور
 ناسه نوسه ناف نوف بال بول
 بوسه باسه بال باز بابا نایک
 بودان بر پر تر تر برج
 نوری ذاتی پرتو ارتق دهنم بونی
 جب جبت جت جت جت مج مج
 جمد جمد جمر جمر جمد جس

صن

رقعه‌طی دس ۳۱

ا	ب	ب	ت	ت
ج	ج	ح	خ	د
ذ	ر	ز	ز	س
س	ص	ص	ط	ظ
ع	غ	ف	ق	ک
ل	م	ن	و	ه
	ه	ی		

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱՆԻ ԴԱՍԱԴՐՔԵՐՆ
ԵՒ ԱՆՈՆՑ ԳԻՆՆԵՐԸ

Օսմանեան լեզուի ուսուցման համար պատրաստուած
այն դասընթացը, թէ՛ Կրթական Նախարարութեան
և թէ՛ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնա-
կան Խորհրդոյ կողմէն վաւերացուած ուղեւորագրուած են։
Գին։ զր. փր.

1. Իւլավէլի Նէփոէսդէ եախօտ մուֆասսալ
Միւնչաադի ձէտիյտէ (8 ըդ. տիպ) 6
2. Ամէլի վէ Նազարի Ուսուլի Սրէպի 5
3. Իլավէլի Սարֆի Օսմանի(Ամէլի վէ Նազարի) 6
4. Ուսուլ վէ Միւնդէխապադի գէպանի
Փարիսի(գործնական հրահանգներով) 4
5. Մուխթասար Նէփոէսդէ եախօտ Միւն.
չաադի ձէտիյտէ(չարադրելի նիւթերով) 5
6. Նիւմունէի էտէպիյեաթի Օսմանիյեէ 4
7. Թարիյիսի էտէպիյեաթի Օսմանիյեէ յճի ճիւղ 1 20
8. Մուխթասար Օսմանլը Սարֆը (ընթեռնե-
սլլազան հատուածներով ու հրահանգներով) 5 20
9. Համասօտ փերականութիւն Օսմաներէն
լեզուի (ընթեռնելի սլլազան հատուածնե-
րով ու հրահանգներով ճոխացեալ) 2 20
10. Միւնթէխապաթ իւլ ձէրիտէ 5
11. Իւսսի Իմլա եախօտ տօղրու եազմադ ու-
սուլը (Գ. տիպ) 5
12. Բէհնիւմայի գըրաէթ վէ թէրճէմէ Կրդ տիպ
Բ. տպի 2
13. Բէհնիւմայի գըրաէթ վէ թէրճէմէ Ա. տա-
րի (8 ըդ. տիպ) 1 20
14. Բիւզալը Բէհնիւմայի գըրաէթ (ձեռագիր) 2
15. Նոր քերական Օսմաներէն լեզուի (8 ըդ. տիպ) 1
16. Էլիֆպայի լիսանի Օսմանի (Դ. տիպ) 1
17. Խոթութը Օսմանիյեէ եախօտ Մէլդ Մէճ.
մուսուլը 1—5 տետրակ (Բ. տիպ) հատը 20
18. Պատկերազարդ Նոր փերական Օսմ. լեզ-
ուի (8 ըդ. տիպ) 1
19. Բէսիսի Էլիֆպայի լիսանի Օսմ. (Դ. տիպ) 1
20. Մեծ Բառարան Հայ. Օսմաներէն Ֆրանս.
գիտական և սլլ. գանազան բառերով (իր
տետրակին մէջ տննման) 50
21. Ընդարձակ բառարան Օսմ. Հայերէն (գործ
հանդուցեալ Պօղոս Էֆ. Դալլապճեանի) 10

2013

5389

<< Ազգային գրադարան

NL0063202

